

УДК 37.02+37.091.12:796

Толочний В.М.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті подано стислий огляд поняття та засобів "інформаційно-комунікаційні технології". Розглянуто особливості застосування ІКТ при навчанні майбутніх учителів фізичної культури та їх вплив на навчальний процес.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, засоби ІКТ, учителі фізичної культури, технологія навчання.

Постановка проблеми. Процес інформатизації сучасного суспільства зумовив необхідність розробки нової моделі системи освіти, заснованої на застосуванні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Сучасний темп життя вимагає поєднання традиційних методів навчання природничих дисциплін з новими, заснованими на більшій інформативності, наочності, з використанням комп'ютерних технологій.

Інтеграція сучасних освітніх та інформаційних технологій стає важливою умовою для вдосконалення процесу навчання.

У Національній доктрині розвитку освіти зазначається, що одним із основних аспектів реформування освіти є впровадження в навчально-виховний процес сучасних педагогічних і науково-методичних досягнень, а одним із основних шляхів удосконалення змісту освіти є широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ефективне використання студентами світового інформаційного потенціалу є визначальним чинником зближення вітчизняної та європейської вищої освіти. У Законі України "Про Концепцію Національної програми інформатизації" вказується на необхідність підготовки молоді до сприйняття все більш зростаючого потоку інформації. На місце її пасивного сприймання ставиться самостійний пошук нової інформації, вміння аналізувати і використовувати інформаційний потенціал для орієнтації у провідних концепціях і теоріях, щоб на їхній основі формувати власне мислення. Студент повинен навчитися володіти прийомами самостійного пошуку, збору, обробки, аналізу та синтезу інформації, отримати знання, вміння і навички інформаційного самозабезпечення з навчальної і науково-дослідної діяльності [3].

Різноманітні аспекти впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес привертали увагу багатьох дослідників. Дидактико-педагогічні та методичні проблеми інформатизації навчального процесу вивчали В. Болтянський, В. Безпалько, Ю. Дорошенко, М. Жалдак, В. Монахов, Н. Морзе, Ю. Рамський, В. Розумовський, О. Співаковський та ін. У працях Ю. Машбиця, В. Зінченка, Н. Тализіної тощо досліджувалися психолого-педагогічні аспекти застосування інформаційних технологій у навчальному процесі.

Формулювання цілей статті: дослідити особливості використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні майбутніх учителів фізичної культури.

Результати дослідження. Поняття "інформаційно-комунікаційні технології" (ІКТ) не є однозначним. Узагалі ІКТ можна визначити як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією.

Важливим аспектом, що визначає характер змін у системі освіти, є науково-технічний прогрес та його вплив на соціальні та суспільні відносини. Для сучасної людини характерне прагнення до візуального сприйняття інформації. Дане культурне явище призводить до того, що в процесі інформаційної комунікації зоровий аналізатор переважає над текстовим. Застосування в процесі навчання мультимедійних технологій, сприяє частковому вирішенню даної проблеми. Електронні навчальні посібники, створені на базі мультимедіа, сильно впливають на пам'ять і уяву, полегшують процес запам'ятовування, дозволяють зробити заняття більш цікавим і динамічним.

Пріоритет дослідних і проектних технологій у викладанні передбачає використання широкої бази джерел, які не завжди є в бібліотеках. Можливості ІКТ (електронних навчальних посібників і глобальної мережі Інтернет) зі збереженням та передачею інформації дозволяють вирішити ці завдання: підвищити інформаційну насиченість заняття, вийти за рамки підручників, доповнити і поглибити їх зміст.

До сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання відносяться Інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні посібники та підручники, системи дистанційного навчання (системи комп'ютерного супроводу навчання).

Служби та сервіси мережі Інтернет (WWW, електронна пошта, пошукові системи, тематичні каталоги, освітні портали, вікі, блоги) можна використовувати для організації навчання майбутніх учителів фізичної культури за різними формами.

Перш за все, Інтернет – це джерело інформації, тому використовувати його служби і сервіси необхідно для знаходження інформації, корисної з точки зору навчальної діяльності, її аналізу та оцінювання; студенти із зацікавленістю виконують завдання на знаходження в Інтернеті принципів, класифікацій, означень, моделей, зображень, правил тощо.

Мультимедійні програмні засоби дозволяють інтегрувати текстову, графічну, анімаційну, відео- і звукову інформацію. Одночасне використання кількох каналів сприйняття навчальної інформації дозволяє підвищити рівень засвоєння навчального матеріалу. Мультимедійні програмні засоби дають змогу імітувати складні реальні процеси, ситуації, візуалізувати абстрактну інформацію за рахунок динамічного представлення процесів. Використання швидкісної відеозйомки при навчанні майбутніх учителів фізичної культури дає змогу швидко зрозуміти техніку складних рухів в різних видах спорту. Такі технології можна використати під час проведення аудиторних занять (лекція, практична (лабораторна) робота), для забезпечення самостійного вивчення окремих тем із навчальної дисципліни.

Офісні програмні продукти (текстові та графічні редактори, програми підготовки презентацій електронні таблиці тощо) можуть бути використані для підготовки навчально-методичного матеріалу (шаблонів, діаграм, таблиць, презентацій) та для подання студентами результатів виконання завдань в електронній формі.

На думку О.В. Співаковського, використання сучасних інформаційних технологій в освіті сприяє:

- розвитку, збереженню і розвитку індивідуальних здібностей;
- формуванню пізнавальних інтересів, прагненню до самовдосконалення та самореалізації;
- забезпеченню комплексності вивчення явищ дійсності, нерозривності взаємозв'язку між природознавством, технікою та гуманітарними науками;
- постійному динамічному оновленню змісту, засобів, форм і методів процесів навчання і виховання [7].

В процесі навчання у вищому навчальному закладі конче потрібно забезпечити розвиток у майбутніх учителів фізичної культури системного мислення, усвідомлення необхідності застосування інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні фахових дисциплін.

Перед викладачами вищих навчальних закладів стоїть складна задача навчити майбутнього фахівця раціонально використовувати інформаційно-комунікаційні технології та їх технічні можливості.

Сучасні ІКТ в освітньо-інформаційному середовищі навчальних закладів мають виконувати такі функції:

- засобу навчання (застосування мультимедійних навчальних курсів);
- технічного засобу автоматизації процесу навчальної діяльності студентів, що включена у пізнавальну, пошукову, дослідницьку, експериментальну роботу, який дозволяє мобільно працювати з текстом, графічним, звуковим або відеодокументом, якісно подавати інформацію, обробляти її, спілкуватися зі своїми однолітками.

Переваги використання ІКТ можна звести до двох груп: технічні і дидактичні.

Технічними перевагами є швидкість, маневреність, оперативність, можливість перегляду і прослуховування фрагментів і інші мультимедійні функції.

Дидактичні переваги інтерактивних занять – створення ефекту присутності ("Я це бачив!"), відчуття автентичності, реальності подій, інтерес, бажання дізнатися і побачити більше.

Інформаційні технології здатні:

- стимулювати пізнавальний інтерес;
- надати навчально-виховній роботі проблемний, творчий, дослідницький характер і розвивати самостійну діяльність;

– за допомогою реальних об'єктів (проектор, комп'ютер) та інформаційних технологій (відеозапис, Інтернет), формувати вміння студентів самостійно шукати, аналізувати і відбирати необхідну інформацію, організувати, перетворювати, зберігати і передавати її;

Використання ІКТ у роботі викладача дає можливість:

- самоосвіти, підвищення професійного рівня;
- навчатися і здобувати знання, вміння та якості, необхідні сучасній людині;
- отримувати найсучаснішу інформацію по темі, оновлювати навчальний та дидактичний матеріал;
- мати доступ до методичної бази розробок;
- спілкуватися з колегами на різних форумах;
- отримувати кваліфіковані консультації та поради експертів;
- публікувати свої матеріали;
- брати участь в обговоренні опублікованих матеріалів;
- обмінюватися досвідом з колегами з інших регіонів і країн.

Для ефективного впровадження ІКТ в освітньо-виховний процес від майбутніх учителів фізичної культури, як і від викладача вимагається володіння комп'ютерною грамотністю, яка передбачає:

- вміння писати та редагувати інформацію (текстову, графічну),
- користуватися комп'ютерною телекомунікаційною технологією,
- користуватися базами даних,
- роздруковувати інформацію на принтері;
- вміння скласти та надіслати лист через мережу Інтернет;
- вміння "перекачати" інформацію з мережі на жорсткий диск і навпаки, з жорсткого диска – в мережу;
- працювати в системі WINDOWS, користуючись редакторами WORD різної модифікації;
- входити в електронні конференції, розмішувати там власну інформацію, читати та "перекачувати" наявну в різних конференціях інформацію.

Систематичне включення інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес забезпечить формування і розвиток інформаційно-комунікаційної культури викладачів та студентів. У науковій літературі поняття "інформаційно-комунікаційна культура особистості" розглядається як комплекс понять, уявлень, знань, умінь і навичок, які формують в особистості певний стиль мислення, що дозволить їй ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в будь-якому виді пізнавальної або творчої діяльності.

Висновки. Інформаційно-комунікаційні технології розвиваються дуже динамічно, так само динамічно має розвиватися і методика їх використання в навчальному процесі. Необхідно визначитися, за яких умов, за використання яких методів та засобів ІКТ будуть ефективними. Є потреба описати моделі, за якими доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні та дистанційні технології для різних форм навчання майбутніх учителів фізичної культури (очна, заочна, дистанційна).

Інформаційно-комунікаційні технології розширюють можливості діагностики рівня засвоєння інформації. Різноманітні тестові системи та оболонки дозволяють індивідуалізувати процес оцінки знань, розвивати здатність майбутніх учителів фізичної культури до самооцінки.

Перспективи подальших досліджень. Планується дослідити вплив засобів інформаційно-комунікаційних технологій на формування спеціальних знань майбутніх учителів фізичної культури та розробити методику їх застосування в навчальному процесі.

Використані джерела

1. Газнюк Ю.Ю. Комп'ютер і сучасна проекційна техніка // Комп'ю-тер у школі та сім'ї. – 1998. – № 1.
2. Дибкова Л.М. Інформатика та комп'ютерна техніка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр "Академія", 2002. – 320 с.
3. Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки" // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16>.
4. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі [Електронний ресурс] / С. Дишлева. Режим доступу: <http://osvita.ua/school/technol/6804>.
5. Монахов В.М. Что такое новая информационная технология обучения // Математика в школе. 1990. – №2. – С. 47-52.
6. Роль ІКТ в формировании информационных компетенций учителя и учащихся [Электронный ресурс] / Н.М.Лямцева. Режим доступа: http://lyamtseva.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=85:2010-04-29-14-56-59&catid=3:clause&Itemid=9.
7. Современные информационные технологии в образовании [Электронный ресурс] / С.А. Зайцева, В.В. Иванов. Режим доступа: <http://sgpu2004.narod.ru/infotek/infotek2.htm>.
8. Сутність поняття "Інформаційно-комунікаційні технології" та їх значення на сучасному етапі модернізації освіти [Електронний ресурс] / Н.Ю. Фоміних. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pfto/2009_5/files/ped905_77.pdf.

Tolochnyi V.M.

USING OF FACILITIES OF INFORMATIVELY-COMMUNICATION TECHNOLOGIES IS FOR STUDIES FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE.

The compressed review of concept "of informatively-communication technologies" is given in the article, and also facilities. The features of application of IKT at the studies of future teachers of physical culture and their influence are considered on an educational process.

Key words: *of informatively-communication technologies, teachers of physical culture, technology of studies.*

Стаття надійшла до редакції 20.09.2012